

УДК 811:378.147.091.31-059.2:614.253.4-054.6

Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : Збірник статей II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, Полтава, 8–9 червня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 270–272.

Т. В. Філат, Л. М. Сербіненко, М. Ю. Сидора, О. С. Запорожець

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

**ЩОДО ВИБОРУ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИКЛАДАННЯ МОВИ
ПРИ РОБОТІ В ГРУПАХ ЗІ СТУДЕНТАМИ РІЗНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПРИНАЛЕЖНОСТІ**

***Резюме** У статті розглядається питання вибору методичних прийомів викладання мови в контексті роботи зі студентами різної національної приналежності, що є однією з умов забезпечення високої якості професійної освіти майбутніх медиків. Окреслено основні напрямки роботи зі студентами, методи та шляхи удосконалення мовної підготовки.*

***Ключові слова:** аудіювання, мотивація, формування навичок, процес адаптації, мова-посередник.*

***Резюме** В статье рассматривается вопрос выбора методических приемов преподавания языка в контексте работы со студентами разной национальной принадлежности, что является одним из условий обеспечения высокого качества профессионального образования будущих медиков. Очерчены основные направления работы со студентами, методы и пути совершенствования языковой подготовки.*

***Ключевые слова:** аудирование, мотивация, формирование навыков, процесс адаптации, язык-посредник.*

***Resume** The article considers the question of choosing methodical approaches to teaching language in the context of the work with students of*

various national groups; this being one of backgrounds for providing highly professional education of the future doctors. The main directions of the work with students, methods and ways of improving language training are outlined.

Key words: *audition, motivation, formation of skills, process of adaptation, intermediate language.*

Навчання мови іноземних студентів є першочерговим завданням вищої школи. Успішне оволодіння мовою – беззаперечна умова підготовки майбутнього лікаря. Студент (лікар) повинен спілкуватись з пацієнтом його рідною мовою, що дозволить краще зрозуміти скарги хворого, побачити повну картину захворювання, більш точно поставити діагноз і обрати правильну тактику лікування. Адже будь-які клінічні, лабораторні дослідження не можуть бути вичерпними, поки лікар не зрозуміє суб'єктивний стан хворого, що можливо лише за умови досконалого володіння мовою пацієнта.

Навчання української (російської) мови, як і будь-якої іноземної, включає декілька етапів. По-перше, слухання незнайомого тексту з попереднім аудіюванням незнайомих слів. При цьому традиційно вважається, що тлумачення нових слів для англomовних студентів треба давати з перекладом на національну (англійську) мову слухача підготовчого відділення чи студента. Це не завжди правильний шлях. Багаторічний досвід засвідчує, що викладач, який не володіє англійською мовою, інколи досягає кращих результатів, ніж викладач, який знає рідну мову студента. Тому суперечним уявляється положення науковців Одеського національного університету про те, що "для посилення ефекту структура іноземної мови пояснюється рідною мовою студента"[1]. Хоча можна цілком погодитись з іншим положенням: "Статистичні дані при проведенні експериментів зі студентами показують, що чим більше іноземного матеріалу студенти прочитали, тим значніші їх успіхи в розумінні й спілкуванні іноземною мовою, яка вивчається" [1].

По-друге, важливим є формування у студентів навичок грамотного письма: виконання граматичних вправ, написання диктантів, міні-творів. Треба враховувати й особливості різних національних груп: якщо індуksi поважно ставляться до письмових класних і домашніх завдань, то студенти з арабських країн часто ігнорують письмові роботи, що, безумовно, негативно впливає на рівень їх грамотності. Китайці взагалі бачать у постійному письмовому повторенні слів єдиний можливий шлях запам'ятовування.

По-третє, потрапляючи в будь-які нові для себе умови, людина проходить через різний за часом та труднощами процес адаптації. Студент потрапляє в нове для себе соціальне оточення зі своєю структурою, правилами, пріоритетами тощо. Якщо ж мова йде про студента з іншої країни, то процес адаптації суттєво ускладнюється, адже до вищезазначених аспектів долучаються національні, релігійні, культурно-соціальні, побутові питання, оперативне вирішення яких залежить як від особистих якостей студента, так і від його національності, яка визначає особливості характеру. На окрему увагу заслуговує одна з особливостей цих процесів, яка полягає у "прощупуванні меж дозволеного" (термін, сформульований методистами кафедри мовної підготовки ДЗ "ДМА МОЗ України" на основі багаторічного досвіду роботи з іноземними студентами), адже потрапляючи в нові для себе умови, особа намагається не лише пристосуватись до правил та вимог оточення, але й перевірити, наскільки можна їх порушувати безкарно і яка межа цих порушень. З огляду на це, завданням викладачів є не тільки допомога в адаптації, але й систематичне, тверде, а іноді й жорстке дотримання дисциплінарних норм з метою демонстрації та звикання до них студентів.

Від студентів медичних ВНЗ особливої уваги вимагає робота з медичним текстом. Спочатку – це міні-тексти з дисциплін, безпосередньо пов'язаних з медициною (біологія, анатомія, гістологія тощо). У Дніпропетровській медичній академії на підготовчому відділенні та першому курсі пропонуються такі міні-тексти медичної спрямованості: "Скелет і

череп", "Нервова система і мозок" та інші. Розмір тексту поступово збільшується, а його складність зростає.

Досвід роботи з іноземними студентами свідчить, що в інтернаціональних групах вивчення мови країни навчання досягає вищого рівня, ніж у групах, які складаються з представників однієї нації. Пояснити це можна тим, що для вирішення будь-яких питань, які виникають у процесі навчання саме всередині групи, студенти різних національностей вимушені застосовувати спільну мову-посередник (мову навчання). Окрім того, відсутність спільної мови вимагає від студентів спілкування українською (російською), що значно мотивує «дух суперництва». Студенти ж однорідної за національною приналежністю групи не мають нагальної необхідності спілкуватись між собою українською (російською) мовою, що позбавляє їх одного з важливих елементів мотивації до удосконалення мовної підготовки.

Висновки. Мовна підготовка іноземних студентів – обов’язкова умова їх подальшого успішного навчання та гармонійної адаптації до умов та правил життя в Україні. Навчаючи громадян з інших країн, необхідно не лише використовувати всі здобутки методики викладання, а й враховувати особливості національного характеру різних груп студентів та застосовувати диференційований, гнучкий підхід до організації навчального процесу, намагаючись максимально ефективно використовувати позитивні національні риси та етично оминати ті особливості, які шкодять успішному навчанню, зокрема вивченню мови.

Література

1. Костюк Н.О., Халилов А.Ш., Шип И.В. Особенности преподавания иностранных языков в школах и университетах США // Одесский национальный университет им. И.И.Мечникова. Педагогические науки. – Вип. 5. Современные методы преподавания [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Pedagogica/5_57175.doc.htm.

2. Электронный ресурс – Режим доступа:
<http://psilonsk.livejournal.com/13746/html>.
3. Электронный ресурс – Режим доступа: http://www.moya-planeta.ru/travel/view/kak_vospityvajut_detej_v_raznyh_stranah_10992/.
4. Александр Шабсис. Интернет-газета "Континент" [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://kontinentusa.com/o-finansovoj-filosofii-bogatyx-i-bednyx/>.